
รัฐมนตรีมอบนโยบาย ผอ.สพท.ทั่วประเทศ

นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และ ม.ล. ปณิตดา ดิศกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มอบนโยบายในการประชุมสัมมนาผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ ครั้งที่ 1/2560 เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560 ณ โรงแรมปรีชาพาเลซ มหานคร โดยมีผู้บริหารระดับสูงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา/มัธยมศึกษาทั่วประเทศ เข้าร่วมรับฟังและประชุมสัมมนาครั้งนี้จำนวน 327 คน

รพ.ศ. "นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์" มอบนโยบาย Active Learning และการอบรมพัฒนาตามความต้องการเพื่อเชื่อมโยงกับการประเมินวิทยฐานะ

- **Active Learning** : นพ.ธีระเกียรติ กล่าวว่า ช่วงปี 2543 (ค.ศ.2000) ซึ่งเป็นปีที่ประเทศไทยเริ่มมีการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ของประเทศ และเป็นปีที่ไทยเข้าร่วม PISA แต่วันนั้นจนถึงวันนี้ คะแนนผลการทดสอบ PISA ของไทยถือว่าเกือบจะเท่ากันตลอด ไม่เพิ่มขึ้นเลย ซึ่งผลวิเคราะห์ทำให้เห็นชัดเจนว่าอันดับของเด็กไทยอายุ 15 ปีที่เข้ารับการทดสอบ PISA ยังคงอยู่ห่างจากสิงคโปร์ 5 อันดับ นอกจากนี้ ข้อมูลการสอบ PISA ในช่วงเวลา 16 ปีที่ผ่านมา ก็พบว่า เด็กที่ติดอันดับสูงสุดของไทย 10% ได้คะแนนเฉลี่ยเกือบ 550 คะแนน แต่เด็กที่อ่อนที่สุดได้คะแนนเฉลี่ย 350 คะแนน ซึ่งเท่ากับว่าเราห่างกันเอง 200 คะแนน มากกว่าเราห่างจากสิงคโปร์ สะท้อนให้เห็นว่าทิศทาง 16 ปีที่ผ่านมา วิธีการและการลงทุนในการปฏิรูปการศึกษาในด้านต่าง ๆ ล้มเหลวโดยสิ้นเชิง

อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์กลุ่มโรงเรียนที่เข้ารับการทดสอบ PISA ของไทย พบว่า โรงเรียนสังกัด กทม. ได้คะแนนต่ำที่สุด ถัดมาตามลำดับคือ อบต./อบจ.,โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา, โรงเรียนเอกชน, โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป, โรงเรียนสาธิต จนถึงกลุ่มที่ได้คะแนนสูงที่สุดซึ่งเป็นกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์ คือ จุฬารัตนราชวิทยาลัย และมหิดลวิทยานุสรณ์, ส่วนคะแนนการสอบของโรงเรียนขยายโอกาสฯ ทำให้เห็นว่าไม่ได้มีคุณภาพต่ำไปกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป แต่ที่ต้องให้ความสนใจที่จะต้องดูแล คือ โรงเรียนเอกชน เพราะรับผิดชอบดูแลเด็กนักเรียนกว่า 2 ล้านคน ถัดมาคือ กทม. ซึ่งมีคะแนนไม่ถึง 400 และแทบไม่มีดาวเด่นเลย ก็จะได้มีการหารือและการทำงานร่วมกับ กทม. ต่อไป

สิ่งเหล่านี้ เป็นความจำเป็นที่กระทรวงศึกษาธิการให้ความสนใจในการ "ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา" กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ICU ซึ่งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลและอยู่ในระดับล่างสุด แต่ในขณะเดียวกันเวียดนามซึ่งได้อันดับ PISA ล่าสุดติดอันดับต้นของโลก ก็ทำให้เห็นความจริงที่ว่า "ความยากจนไม่จำเป็นจะต้องเป็นชะตากรรม" เพราะเด็กยากจนที่สุดของเวียดนามสามารถเอาชนะเด็กที่มีความพร้อมหรือเด็กรวยที่สุดของ OECD ซึ่งอยู่ในกลุ่มประเทศยุโรปได้ ทำให้เห็นบทเรียนที่สำคัญของเวียดนามที่ประสบความสำเร็จ คือ การส่งเสริมให้เด็กยากที่จะเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา

ดังนั้น Active Learning จึงเป็นเรื่องที่สำคัญมากต่อความสำเร็จดังกล่าว และในการปฏิรูปการศึกษา ครูผู้สอนจำเป็นต้องเป็นครูแบบ Actively Teach คือ ครูไม่ได้ยึดเยียดในการสอน แต่จะทำอย่างไรให้เด็กนักเรียนอยากเรียนหนังสือ ซึ่งถือเป็นบทเรียนสำคัญที่ทำให้ประสบความสำเร็จต่อคุณภาพการเรียนการสอน

- การอบรมพัฒนาตามความต้องการเพื่อเชื่อมโยงกับการประเมินวิทยฐานะ : นพ.ธีระเกียรติ กล่าวไว้ว่า กระทรวงศึกษาธิการมีการดำเนินนโยบายที่สำคัญเกี่ยวกับครูในเวลานี้คือ "การพัฒนาครูเพื่อเชื่อมโยงกับวิทยฐานะ" ซึ่งแนวดำเนินการปรับปรุงหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อมีหรือเลื่อนวิทยฐานะของครู ก็เป็นการน้อมนำตามพระราชดำรัสของในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่ไม่ต้องการให้ครูเลื่อนวิทยฐานะจากการจัดทำเอกสารผลงานทางวิชาการ หรือเอกสารในรูปแบบวิทยานิพนธ์ โดยหลักเกณฑ์ใหม่จะยกเลิกการจัดทำผลงานทางวิชาการ รวมทั้งเกณฑ์ PA ด้วย เพราะที่ผ่านมาเราไปตีความเอาเองว่าครูต้องทำผลงานทางวิชาการในลักษณะนี้ ส่วนการยกเลิกเกณฑ์ PA นักวิชาการเห็นด้วยว่าคนเก่งอาจจะไม่มี Performance มากก็ได้ เช่นเดียวกับผู้ที่ทำงานในสาขาอาชีพอื่น เช่น แพทย์เก่ง ๆ แต่ไม่ยอมผ่าตัด หรือครูเก่ง ๆ แต่ไม่ยอมสอนหนังสือ ก็ถือว่าไม่มีผลงาน เพราะฉะนั้นเราจึงยกเลิกผลงานเชิงประจักษ์ แต่จะให้ความสำคัญกับ "ระยะเวลา" ในการทำงานส่งสมความชำนาญการในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ เพื่อจะเลื่อนวิทยฐานะขึ้นไปในระดับที่สูงขึ้น เหมือนกับนักบินที่ต้องมีการส่งสมชั่วโมงบิน

หลักการให้วิทยฐานะที่สูงขึ้น จึงเป็นเรื่องของความเก่ง และระยะเวลาที่ส่งสม เพราะโดยธรรมชาติของมนุษย์จะสอนเก่งขึ้นตามช่วงเวลา ดังนั้น ในการประเมินวิทยฐานะจึงจะกำหนดทั้ง "ระยะเวลาการสอน" และ "การอบรมพัฒนาด้วยตนเอง" ให้มีความเชื่อมโยงกัน โดยครูผู้ช่วยจะทำงาน 2 ปี ก่อนที่จะก้าวเป็นชำนาญการ จากนั้นจะใช้เวลา 5 ปีเพื่อขอเลื่อน

เป็นชำนาญการพิเศษ และหากจะขอเลื่อนไปในระดับเชี่ยวชาญจะต้องรออีก 5 ปี จากนั้นหากจะ
ไปจนถึงระดับเชี่ยวชาญพิเศษ ต้องรออีก 5 ปี ซึ่งเป็นเวลาที่ใช้เวลาไม่นานในการที่จะก้าวจาก
ชำนาญการ-เชี่ยวชาญพิเศษ โดยใช้เวลาเพียง 20 ปีเท่านั้น ก็มีสิทธิ์ได้รับวิทยฐานะระดับสูงสุด
เช่นเดียวกับศาสตราจารย์ และการประเมินวิทยฐานะไม่ต้องมีวิธี Fast Track ใด ๆ เพียงแต่ครู
ทุกคนจะมี e-Portfolio ล็อกเข้าระบบด้วยตนเองว่าต้องสอนกี่ชั่วโมงตามเกณฑ์ขั้นต่ำ โดยมี
ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับรอง (Sign Off) แต่หากระบบสุม่แน่ใจว่ามีการโกหกในการกรอกข้อมูล
อันเป็นเท็จ ครูรายนั้นจะถูกถอดไปเริ่มต้นวิทยฐานะใหม่ และครู-ผู้บริหารก็จะถูกแจ้งความอันเป็น
เท็จต่อ ป.ป.ช.ด้วย ดังนั้น จึงไม่กังวลระบบการตรวจสอบมากมายและใช้คนมาประเมินเป็นการ
สิ้นเปลืองระยะเวลาและงบประมาณ

สำหรับชั่วโมงสอนของครู หากเป็นครูชำนาญการอาจจะต้องสอนขั้นต่ำ 800 ชั่วโมง
ต่อปี เพราะฉะนั้นเมื่อครูชำนาญการสอนครบ 5 ปี ก็จะมีจำนวนชั่วโมงสอนเป็น 4,000 ชั่วโมง
และเมื่อเป็นครูชำนาญการพิเศษก็จะสะสมชั่วโมงสอนได้ 8,000 ชั่วโมง และจะมีวิธีการพัฒนา
แบบ Professional Learning Community (PLC) หรือวิธีการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ซึ่งก็คือการรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา ในโรงเรียน
เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ระบบนี้จะทำให้กระทรวงศึกษาธิการทราบข้อมูล
ล่วงหน้าด้วยว่า ภายใน 5 ปีข้างหน้าจะมีจำนวนครูที่จะได้เลื่อนวิทยฐานะเท่าใด เพื่อวางแผนการ
ใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ส่วนการประเมินสำหรับสายผู้บริหารหรือผู้อำนวยการ (Director) ต่อไปจะไม่มีการ
บริหารวิทยฐานะชำนาญการ-ชำนาญการพิเศษ-เชี่ยวชาญ-เชี่ยวชาญพิเศษอีกแล้ว แต่จะเปลี่ยน
วิธีการตอบแทนให้เป็นการจ่ายค่าตอบแทนแบบผู้อำนวยการหรือผู้อำนวยการสูง ซึ่งเป็นคนละ
เส้นทางกับวิทยฐานะครู เพราะงานบริหารควรจ่ายค่าตอบแทนแบบนักบริหาร

**นอกจากระยะเวลาการสอนแล้ว ระบบการปฏิรูปพัฒนาครูครบวงจรแบบใหม่นี้ จะ
ให้ครูได้รับการอบรมพัฒนาตามความต้องการของตนเอง หรือครูสามารถ Shopping หลักสูตร
การอบรมด้วยตนเองตามความเหมาะสมในการเลื่อนวิทยฐานะของตนเอง โดยจะผ่านการรับรอง
ของสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะเป็นหลักในการดำเนินการเรื่องนี้ ซึ่ง
อาจจะแจกเป็นคูปองพัฒนาครูให้รายละ 10,000 บาทต่อปี เพื่อนำไปใช้จ่ายเป็นค่าอบรมพัฒนา
รวมทั้งค่าเดินทางต่าง ๆ ด้วยตนเอง**

วิธีการเช่นนี้จะทำให้กระจายลงไปในระดับพื้นที่ และจะมีเงินเหลือนำไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนทุกระดับ โดยเฉพาะโรงเรียน ICU ได้เป็นจำนวนมาก และหากมีเงินเหลือมากขึ้น ปีต่อไปอาจจะเพิ่มคูปองพัฒนาครุมากกว่า 10,000 บาท แต่จะไม่มีระบบการ Transfer โควตาอบรมของตนเองไปให้ครูคนอื่น

สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นระบบการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของประเทศในการ "ปฏิรูปการพัฒนาครูครบวงจร" อย่างแท้จริง

รมช.ศธ."ม.ล.ปนัดดา ดิศกุล" มอบนโยบายโรงเรียนคุณธรรม

ม.ล.ปนัดดา กล่าวว่า ประเด็นที่จะมาขอความอนุเคราะห์ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับทราบและช่วยกรุณาให้งานเดินหน้า 2 เรื่อง คือ

- การปรับกรอบการทำงานใหม่ของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) : ให้มีศึกษาธิการจังหวัด และศึกษาธิการภาคเกิดขึ้น เพื่อไม่ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ซึ่งต้องทำหน้าที่เป็นศึกษาธิการจังหวัดและเป็นเลขานุการ กศจ. ด้วยนั้น ทำให้การทำงานที่ผ่านมายังไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะมีภาระงานจำนวนมาก หลายจังหวัดต้องจัดประชุม กศจ.ในวันหยุดราชการ ดังนั้น คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ซึ่งมี รมว.ศึกษาธิการ เป็นประธาน จะประชุมพิจารณาในเรื่องนี้โดยเร็ว และคาดว่าจะหากมีความจำเป็นอาจจะต้องใช้มาตรา 44 เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

- โรงเรียนคุณธรรม : จากการที่ได้เดินทางไปพบปะและตรวจเยี่ยมสถานศึกษาต่าง ๆ ในต่างจังหวัดและกรุงเทพฯ ทำให้เห็นว่าทุกโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางโรงเรียนคุณธรรมอยู่แล้ว เพราะถือเป็นวาระสำคัญของชาติอันดับแรกที่จะนำพาความเชื่อมั่นศรัทธาต่ออนาคตของประเทศชาติ โดยให้ความสำคัญในเรื่องการสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 จึงขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกท่านช่วยกรุณาให้งานนี้เดินหน้า ซึ่งขณะนี้ได้กำหนด "กรอบแนวคิดที่สำคัญของโรงเรียนคุณธรรม 5 ด้าน" ที่มีความเชื่อมโยงกันในทุกมิติ และถือเป็นการสร้างให้นักเรียนมีคุณธรรมนำความรู้ ดังนี้

- ความพอเพียง: ดำรงชีวิตด้วยความพอเพียง ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ รู้จักความพอดีพอเหมาะ และใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย

- **ความกตัญญู:** เป็นพื้นฐานด้านคุณธรรมของทุกคน และเป็นสัญลักษณ์ของคนดี เราจึงต้องมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ซึ่งเปรียบเสมือนพระในบ้าน และกตัญญูต่อครูอาจารย์ซึ่งเปรียบเสมือนพระที่โรงเรียน
- **ความซื่อสัตย์สุจริตสร้างชาติ:** ความซื่อสัตย์เป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิต ไม่มีไม่ได้ อีกทั้งการซื่อสัตย์คือการไม่สร้างภาพ ไม่เล่นละครหรือสวมหัวโขน แต่คำพูดหรือการกระทำทุกอย่างควรมาจากใจ
- **ความรับผิดชอบ:** ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเจริญสัมมาชีพต่อไปในวันข้างหน้า ขอให้ยึดมั่นกฎกติกาในการทำงานอย่างเสมอต้นเสมอปลาย คงเส้นคงวาในความดี ปากตรงกับใจ และอย่าหลงลืมตัว
- **คุณธรรมจริยธรรม:** การยึดมั่นคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องสำคัญ และต้องดำรงตนให้เป็นแบบอย่างของสังคม

นอกจากนี้ ได้กำหนด "ตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรม 7 ข้อ" ดังนี้

- มีอุดมการณ์คุณธรรม ต่อการพัฒนาในโรงเรียนคุณธรรม
- มีกลไกและเครื่องมือในการปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรมร่วมกันทั้งโรงเรียน
- มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม ความพอเพียง ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน และเสียสละในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น
- พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดน้อยลง
- มีกระบวนการมีส่วนร่วม และสร้างความรับผิดชอบต่อผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน
- มีองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านคุณธรรม และบูรณาการร่วมกันไว้ในชั้นเรียน
- เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม

อย่างไรก็ตาม กรอบแนวคิดและตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรม อาจจะมีการปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมถ้อยคำบางส่วนให้มีความสมบูรณ์ จากนั้นกระทรวงศึกษาธิการจะได้แจ้งผ่านทาง กศจ.ทุกจังหวัด ได้ร่วมกันขับเคลื่อนต่อไป